

Jana Říhová, Kateřina Hradecká z Montfortu (1556-1631), České Budějovice 2017,
Diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty JU, 170 s.

Posudek vedoucího diplomové práce

Většina zvláště starší dějepisné literatury se vyjadřovala o Kateřině Hradecké z Montfortu, která byla manželkou Adama II. z Hradce, velmi kriticky, leckdy až s přezíravou jednostranností, narážkami na její vypjatý katolicismus a německý původ. Jana Říhová usilovala ve své diplomové práci o vyvážený pohled na životní příběh šlechtičny, která po sobě zanechala pouze nepatrné množství písemných dokladů. To diplomantku neodradilo, neboť dokázala pracovat se symbolickou řečí hmotných a ikonografických pramenů, které jí umožnily odpovědět na otázky, jež dříve zůstávaly stranou zájmu historiků zabývajících životními osudy této šlechtičny.

Při hodnocení koncepce práce je třeba vyzdvihnout skutečnost, která nebývá v obdobných kvalifikačních pracích běžnou. Zdánlivě „bílá místa“ v životním příběhu Kateřiny Hradecké z Montfortu byla diplomantka schopna překlenout funkčním začleněním obecných reálií ze šlechtické každodennosti do jejích osudů, aniž to působí v textu rušivě či násilně. To si může dovolit historička, jež skutečně rozumí diskursu doby, o které pojednává, chápe význam očekávaného, tedy ritualizovaného chování a jednání urozeného aktéra, v tomto případě navíc v genderové perspektivě. Nezasťírám ovšem, že bylo třeba diplomantku nepatrně při konzultacích jednotlivých kapitol usměrňovat, aby nepředložila místo vědeckého spisu spíše románově čtivou fresku ze života hlavní hrdinky diplomové práce. Navíc diplomantka mezi řádky svého spisu o sobě nepřímou říká, jak je citově spjata s pozdně renesančním Jindřichovým Hradcem, zámek a posledními pány z Hradce. Ve výsledné podobě práce však dokázala těmto nástrahám čelit.

Přestože genius loci byl v tomto případě doslova hnacím motorem k uchopení příběhu Kateřiny Hradecké z Montfortu, nezůstalo pouze u něho. Jana Říhová velmi dobře promyslela kompozici práce, v níž zařadila životní příběh šlechtičny do každodennosti tří stavů, které byly typické pro osudy žen v renesanční době – panenství, manželství a vdovství. V jejich obsahu dokázala uvážlivě interpretovat poznatky, často doslova střípky, které získala svědomitým studiem domácí i zahraniční literatury a rozmanitých typů pramenů. Navzdory torzovitosti písemných svědectví předložila autorka v zásadě celistvý pohled na životní příběh Kateřiny Hradecké z Montfortu, který je vyvážený, interpretačně střízlivý a věcný. V pohledu Jany Říhové není manželka Adama II. z Hradce fanatickou katoličkou, nenáviděnou cizinkou v českém prostředí a nevzdělanou „švábku“, ale renesanční dámou se širokým rozhledem, která dobře chápala svoji očekávanou společenskou roli. V některých kapitolách uvedla autorka zcela nové poznatky, které dříve zůstávaly stranou pozornosti (zvláště o dětství na Mannsberku, o dospívání ve fraucimoru arcikněžny Marie ve Štýrském Hradci, o konci jejího života v Jindřichově Hradci podle záznamů tamní jezuitské kroniky).

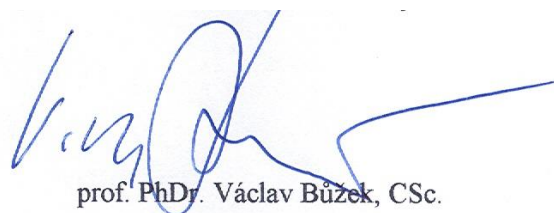
Při obhajobě práce jistě zazní otázka, jak se autorka se znalostí moderních metodologických východisek vlastně dívá na Janáčkovy Ženy české renesance? Co v nich ještě její optikou, uplatněnou v diplomové práci, obstojí, co naopak překryl prach? Jak lze přistupovat k biografickým šlechtických žen raného novověku, které po sobě zanechaly málo písemností a zpravidla se ztrácely ve stínu svých úspěšnějších manželů? Lze zvolený přístup

v diplomové práci použít také v jiných v případech? Pokud ano, v jakých? A nechce se diplomantka na toto téma pokusit napsat odbornou studii, pochopitelně s důrazem na Kateřinu Hradeckou z Montfortu?

Diplomantka prokázala, že je samostatně schopna vědecky uchopit náročné téma, zasadit ho s velmi dobrou metodologickou výbavou do kontextu každodennosti šlechtických žen koncem 16. a počátkem 17. století. Ocenit je třeba její inovativní interpretaci hmotné kultury jindřichohradeckého zámku spjaté s osudy Kateřiny Hradecké z Montfortu. Práce Jany Říhové se vyznačuje nejen odbornými, ale také literárními kvalitami – je neobyčejně čtivá, jazyk i styl autorky svědčí o její sečtělosti. Je zřejmé, že nepíše lehce, věty se rodí po dlouhém přemýšlení a hledání vhodných výrazů. Z textu promlouvá přemýšlivost, uvážlivost, skromnost a všudypřítomná píle, což jsou vlastnosti, které autorku provázely po celou dobu jejího univerzitního studia, jak jsem mohl sledovat ve svém semináři, a také při psaní diplomové práce.

V neobyčejně rozsáhlém diplomovém spisu zůstalo pár překlepů a pravopisných prohřešků (s. 25, 33, 36, 51, 72, 76, 80-81, 93, 104, 119, 121, 123, 136 apod.), chyby v uvádění míst vydání citovaných prací (s. 32, 37, 42), nedůslednosti v užívání kurzívy a zkrácených citací v poznámkovém aparátu.

Autorka předložila tematicky, koncepčně, metodicky i obsahově zralou diplomovou práci, která se navíc vyznačuje literárními kvalitami, což v současné době představuje mezi univerzitními studenty spíše výjimku. Rozpravu Bc. Jany Říhové proto doporučuji k obhajobě a zcela jednoznačně ji navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

prof. PhDr. Václav Bůžek, CSc.

České Budějovice 11. srpna 2017